

1990-11-27

231-57-89

Rek + mb

SCA Skog AB
Lycksele skogsförvaltning
Finnbacksgatan 8
921 00 LYCKSELE

Bildande av naturvårdsområde på fastigheten Ledåfors 2:1
Vindelns kommun
(2 bilagor)

Uppgifter om naturvårdsområdet

Benämning	Lerfallet
Kommun	Vindeln
Registerområde	Degerfors socken
Läge	20 km NNW om Vindeln vid Ristjärn, på vägen mot Gladaberg
Kartblad	Ekonomiska kartorna 21 J 8-9 ef, 8-9 g
Fastighet	Ledåfors 2:1
Fastighetsägare	SCA
Areal	7,5 ha
Naturvårdsförvaltare	Skogsvårdsstyrelsen

Beskrivning

Naturvårdsområdet utgörs av ett erosionsdrabbat område beläget längs vägen mot Gladaberg, ca 20 km NNW om Vindeln, vid Ristjärnen (bil 1). Området består av Lerfallet, den omgivande erosionsskadade skogen och bäcken som avvattnar Kalkällmyran. Ovanför naturvårdsområdet har avverkningar och hyggesplöjning förekommit.

Lerfallet är en ca 2 ha stor grop som sluttar ner mot Gladabäcken. På botten av Lerfallet finns ett stort antal slamvulkaner som det strömmar artesiskt grundvatten ur. Upp med grundvattnet följer det slam som dels bygger upp vulkanerna och dels rinner ut i Gladabäcken som nedströms blir mycket grumlig.

Vegetationen i området uppvisar tydliga spår av de pågående massrörelserna. Där en långsam jordflytning har skett är träden krumböjda medan de har välts omkull vid skred. Inom området finns fossila skredärr som återigen blivit bevuxna.

Bäcken som avvattnar Kalkällmyran rinner ut i Gladabäcken uppströms Lerfallet. Ca 25 m från utflödet finns ett vattenfall på ca 1,2 m höjd som kontinuerligt eroderar bakåt mot myren.

Ärendets handläggning

Ärendet har initierats av länsstyrelsen. Före beslut har natur-

vårdsverket, Vindelns kommun, Umeå universitet
och markägaren, SCA, beretts möjlighet att yttra sig.

Grund för beslutet

Lerfallet visar vad som sker när ett grundvatten blir artesiskt och börjar tränga upp ur marken i en finkornig jordart. Landskapet får ett mycket säregget utseende med sina slamvulkaner. Jordarten mjåla är både tjälfarlig och lätteroderad vilket kan studeras på växtligheten inom området.

Lerfallet har 1987 en ungefärlig areal på 2 ha men eftersom området för närvarande kontinuerligt växer behöver ett större område avsättas. Den omgivande vegetationen spelar en stor roll för helhetsintrycket och förståelsen av processerna i området. Området är det största kända i sitt slag inom länet.

Ändamålet med naturvårdsområdet skall vara att bevara ett område som åskådligt visar ett artesiskt grundvattenutflöde i en tjälfarlig jordart.

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 19 § naturvårdslagen (1964:822) att Lerfallet med omgivande terräng, markerade på bifogad karta, avsätts som naturvårdsområde.

FÖRESKRIFTER

För att trygga ändamålet med naturvårdsområdet förordnar länsstyrelsen med stöd av 19 och 10 §§ naturvårdslagen och 22 § naturvårdsförordningen att nedan angivna föreskrifter skall gälla:

- A. Föreskrifter med stöd av 19 § naturvårdslagen angående inskränkning i markägares eller annan sakägares rätt att utnyttja fastighet inom naturvårdsområdet

Utöver vad som gäller enligt andra författningar är det inom naturvårdsområdet förbjudet att:

1. uppföra helt ny byggnad eller anläggning
2. anlägga ny väg
3. drag fram luft- eller markledning
4. bedriva täkt av berg, sten, grus eller andra jordarter
5. borra, spränga, gräva, schakta, utfylla eller tippa
6. dika, dämna, muddra eller företaga andra vattenståndsförändrande åtgärder än normalt underhåll av åker- och vägdiken
7. bedriva skogsbruk på impedimentmarken inom själva Lerfallet (markerat med raster på beslutskartan)

8. fälla döda träd och markbereda genom hyggesplöjning
9. framföra motordrivet fordon på barmark.
10. använda kemiska bekämpningsmedel på land eller vatten.
11. ordna upplag
12. plantera in för området främmande växt- eller djurarter.

Vidare skall skogsbruk inom förordnandeområdena bedrivas med särskild hänsyn till naturmiljön.

- B. Föreskrifter med stöd av 19 § naturvårdslagen angående markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång.

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas tåla att de åtgärder vidtages inom området som framgår av i detta beslut fastställd skötselplan.

Dessa åtgärder innebär:

1. Anordningar för utmärkning av området i terrängen.
2. Utplacering av informationstavlor och vägvisning i anslutning därtill.

Enkla friluftsanordningar kan uppföras efter särskild överenskommelse med markägaren.

- C. Föreskrifter med stöd av 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iakttaga inom naturvårdsområdet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att

1. framföra terrängfordon inklusive snöskoter
2. göra upp öppen eld
3. skada vegetationen, t ex genom att fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd
4. plocka (annat än enstaka individ av) lavar, mossor, ris och örter
5. göra någon typ av åverkan på slamvulkanerna
6. dämna eller på annat sätt hindra vattenflödet i bäcken från Kallkällmyran, Gladabäcken eller från slamvulkanerna

- D. Föreskrifter med stöd av 22 § naturvårdsförordningen om naturvårdsförvaltningen

1. Naturvårdsområdet skall vårdas och förvaltas av skogs-
vårdsstyrelsen. Skötsel skall ske i enlighet med en av
länsstyrelsen fastställd skötselplan. Utmärkning skall
ske i enlighet med naturvårdsverkets anvisningar genom
skogsvårdsstyrelsens försorg.

2. Länsstyrelsen meddelar föreskrifter om naturvårdsförvaltningen genom att fastställa denna skötselplan.

SKÖTSELPLAN

Skötselplanen omfattar denna textdel och bifogad skötselplanekarta.

Syftet med naturvårdsförvaltningen

Syftet med naturvårdsförvaltningen är att bevara området så att det artesiska grundvattenutflödet kan ske naturligt.

Disposition och skötsel av mark och vatten

Beskrivning

Inom den centrala delen där grundvattenutflödet sker saknas till stor del vegetation. Markytan domineras av slamvulkaner uppbyggda av mjåla. De mindre träd, granar och björkar, som växer mellan slamvulkanerna uppvisar skador orsakade av massrörelser. Sönderbrutna mosstäcken finns i anslutning till de fåtaliga träden.

Även i den omgivande terrängen är marken vattensjuk och myrvegetation dominerar.

Mål

Bevarande av området med artesiskt grundvattenutflöde och dess naturliga omgivning.

Riktlinjer

Inom den centrala delen av naturvårdsområdet får inget skogsbruk bedrivas, vilket motiveras av att det här rör sig om impedimentmark (område markerat med raster på bifogad skötselplanekarta). Pågående markanvändning i form av skogsbruk utanför denna del stör inte ändamålet med naturvårdsområdet, förutsatt att skogsskötseln bedrivs med särskild hänsyn till naturvårdens intressen enligt vad som anges i skogsstyrelsens föreskrifter m m till 21 § skogsvårdslagen (SKSFS 1986:6).

Markägaren svarar för skogsskötseln.

Tillgänglighet - friluftsanordningar

Från vägen vid Ristjärn bör en stig markeras längs fastighetsgränsen fram till den centrala delen av naturvårdsområdet.

Information

Information om objektet lämnas på två informationstavlor, som

1990-11-27

231-57-89

placeras enligt redovisning på skötselplanekartan. Dessutom bör en informationsskylt sättas upp vid Ristjärn, som uppmärksammar allmänheten på naturvårdsområdet. Naturvårdsförvaltaren utför dessa åtgärder.

Utmärkning

Utmärkning av naturvårdsområdets gräns skall utföras enligt svensk standard (SIS 03 15 22). Naturvårdsförvaltaren ansvarar för detta.

Tillsyn av skötsel

Naturvårdsförvaltaren ansvarar för tillsynen och skötseln.

Dokumentation

Naturvårdsförvaltaren dokumenterar utförda åtgärder, kostnader för naturvårdsförvaltningen samt förhållanden som hotar de geologiska värdena, t ex utfyllning inom området.

Finansiering av naturvårdsförvaltningen

Bekostas av staten: Utmärkning av naturvårdsobjektets gräns samt framställning och utplacering av informationsskyltar.

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bilaga.

Harry Forsell

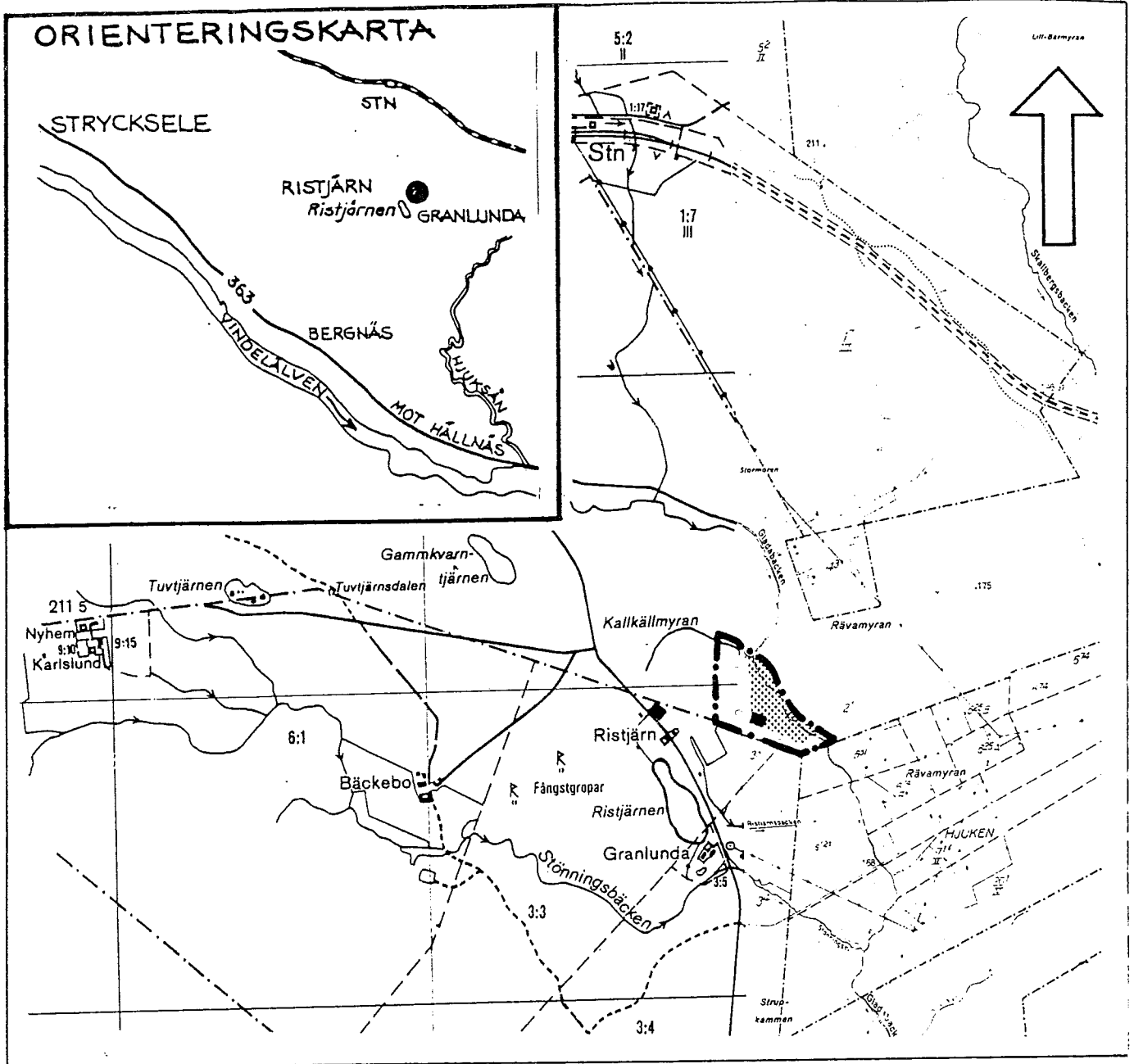

Erland Sköllerhorn

Bilagor

Skötselplanekarta med naturvårdsområdets avgränsning (bil 1)
Hur man överklagar till regeringen, miljödepartementet (bil 2)

]

]

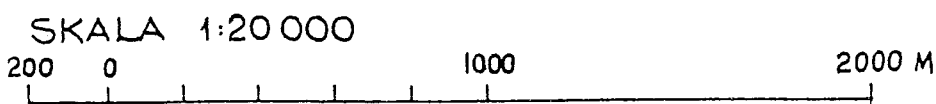

FÖRKLARINGAR

- GRÄNS FÖR NATURVÅRDSOMRÅDE
- SÄRSKILDA RESTRIKTIONER DÄR SKOGSBRUK INTE FÅR BEDRIVAS
- INFORMATIONSTAVLA

**KARTA ÖVER NATURVÅRDSOMRÅDET
LERFALLET, VINDELNS KOMMUN**

TILLHÖR LÄNSSTYRELSENS BESLUT. DNR 231-57-89

Godkänd från sekretesspunkt för spridning.
Lerfallets naturvårdskart 12 90. 09. 07